

CENTER FOR MILITÆRE STUDIER
KØBENHAVNS UNIVERSITET

Center for Militære Studier 2011

cms.polsci.ku.dk

CENTERETS FORMÅL

Center for Militære Studier (CMS) vil på et forskningsmæssigt grundlag bidrage til Danmarks evne til at formulere og gennemføre strategi på det sikkerheds- og forsvarspolitiske område. Det gør vi ved at undersøge, understøtte og udvikle strategiske processer. Strategisk innovation er imidlertid ikke blot noget, vi udfører, det er også noget, som vi forsker i. Vores deltagelse i og formidling af strategiske processer er baseret på forskning i strategi.

Strategi er baseret på politiske mål, og derfor er vores primære målgruppe politikere på Christiansborg. Strategi implementeres af embedsmænd og officerer. Det er dem, som vi arbejder sammen med til daglig på en række konkrete projekter, som vi gennemfører på basis af en kontrakt mellem Forsvarsministeriet og Københavns Universitet. Kontrakten godkendes af forligspartierne, der også selv kan stille centeret spørgsmål til besvarelse gennem centerets forskningsbaserede myndighedsbetjening.

Vores center er en del af den demokratiske proces. Vi tror på, at strategier bliver bedre, når de bliver diskuteret, og bedst, når de bliver genstand for refleksion gennem en oplyst offentlig debat. Derfor er det vores opgave at opbygge viden om strategiske processer såvel som centrale strategiske problemstillinger. Den viden stiller vi til rådighed gennem rapporter, artikler og bøger. Nogle gange er det afgørende for en problemstilling, at den bliver diskuteret, og så arrangerer vi en konference eller et seminar, som kan danne grundlag for debat. På andre tidspunkter er en debat allerede i gang i medierne, og da

ser vi det som vores opgave at identificere udfordringer og beskrive sammenhænge på et kompliceret felt.

VI HAR OPLEVET ET OPBYGNINGSÅR

2011 var et opbygningsår. Centeret blev oprettet 1. april 2010, hvor medarbejderne fra det tidligere Dansk Institut for Militære Studier (DIMS) flyttede fra Svanemøllens Kaserne til Institut for Statskundskab på Københavns Universitet, hvor det nye center var oprettet på en bevilling givet i forbindelse med forsvarsforliget 2010-14. Den 1. september 2010 fik centeret en chef i form af professor MSO Mikkel Vedby Rasmussen. Efter at Mikkel var startet, gik vi i gang med at opbygge centeret. Succesen for et forskningscenter som CMS afhænger af de mennesker, der arbejder på centeret, og de idéer, som de kan udvikle sammen. Vores første mål var derfor at ansætte nye kollegaer, og vores andet mål var at udvikle arbejds gange, som kunne sørge for, at vi bliver stadig bedre til det, vi gør.

VI HAR FÅET NYE KOLLEGAER

I løbet af 2011 havde vi held til at ansætte to nye kollegaer. Lars Bangert Struwe, som tidligere havde arbejdet på DIMS, og som er historiker af uddannelse og piratforsker af interesse. Gary Schaub Jr. kom til os fra Air War College, Air University, Alabama. Gary er en internationalt anerkendt ekspert i civil-militære relationer og styrkede os derved inden for en vigtig kompetence, som der er forsket for lidt i i Danmark. Ansættelsen af Gary gjorde samtidig, at vi kunne styrke vores amerikanske netværk. Med ansættelsen

af Gary og den britiskfødte postdoc Adam Svendsen blev CMS en international arbejdsplads, og vores arbejdsprog blev engelsk. For os har det været en berigelse at få udenlandske kollegaer, som gav os mulighed for at reflektere over danske strategiske debatter på en ny måde.

VI ARBEJDER I TEAM

At starte et nyt center giver mulighed for at skabe nye og spændende produkter. Vores mål var fra starten at skabe et innovativt miljø. For kun et sådant miljø kan i sig selv skabe innovation. Den 2. november 2010 holdt vi et personaleseminar på Det Kongelige Bibliotek, hvor vi diskuterede, hvordan vi kunne skabe et innovativt miljø. Vi havde mange forskellige erfaringer (bl.a. fra DIMS), som det var vigtigt at bevare, samtidig med at vi skulle skabe noget nyt. Vi besluttede at bruge udarbejdelsen af en projekthåndbog som en konkret måde at diskutere på, hvordan vi skulle arbejde, og hvordan vi kunne sikre en høj kvalitet i vores arbejde. To medarbejdere udgjorde projektgruppen, der skulle skrive projekthåndbogen, og deres opgave var at inddrage deres kollegaer så meget som muligt i arbejdet. En central del af indholdet af projekthåndbogen blev, at vi arbejder i team, der kan udnytte kompetencer hos forskere såvel som militæranalytikere, og som kan give mere erfarne forskere mulighed for i projekter at hjælpe mindre erfarne. Vi prøver således at gøre projektarbejdet til kernen i en lærende organisation.

Projekthåndbogen er strukturerende for vores analyser for Forsvarsministeriet og forsvarsforligskredsen. Men vi forsker også på andre måder, og for at kunne støtte hinanden i videnskabelig publicering besluttede vi at have et publiceringsforløb, hvor vi fulgte hinandens artikler fra den første ide til de sidste kommentarer fra tidsskriftet før publicering. En del af dette forløb var et seminar med dr. Tarak Barkawi fra Cambridge University, som kommenterede vores artikler den 25. februar 2011 og samme dag holdt en forelæsning om strategiske studier for os og vores netværk.

VI SÆTTER EN DAGSORDEN

Vi tror på at dele viden, og vi tror på, at ideer udvikles bedst igennem diskussion og dialog. Derfor har vi været optaget af at identificere områder, hvor vi kunne flytte noget eller nogen ved at afholde seminarer og konferencer. 2011 var et spændende år i dansk strategi. Folketinget vedtog den 17. marts 2011 at sende danske F-16-fly i kamp i Libyen, og i forbindelse med Libyen-indsatsen afholdt centeret en række arrangementer, bl.a. afholdt centeret den 22. marts 2011

arrangementet *F-16 til Libyen – Dansk luftmagt i ørkenkrig* med oplæg fra adjunkt ved det juridiske fakultet Anders Henriksen, seniorforsker Kristian Søby Kristensen og militæranalytiker Esben Salling Larsen fra CMS. Den 23. maj 2011 afholdt centerret arrangementet *Danske fly over Libyen* med oplæg fra chefen for de danske F-16-fly på Naval Air Station Sigonella, oberst A.R. Christensen. Debatten om krigen i Libyen var vigtig, fordi missionen blev vedtaget uden en grundig offentlig debat og refleksion. Vi mente derfor, at det var vores opgave at bidrage til den diskussion under krigen.

Folketingsvalget lurede det meste af 2011, og vi fandt det afgørende, at valgkampen også gav mulighed for en diskussion af de forsvarspolitiske emner. Vi havde derfor en plan for en række seminarer, som blev aktiveret, da statsministeren udskrev valg den 26. august 2011. Vi indledte med seminaret *Valget og Forsvaret*, hvor vi ridsede problematikkerne op, den 2. september 2011. Den 23. november fulgte centeret op på valget med arrangementet *Kaserner eller kampfly?* Arrangementet var en debat mellem de forsvarspolitiske ordførere om forsvarets rolle i den nye regering. Herudover inviterede centeret den nye forsvarsminister Nick Hækkerup til at holde sin første store tale efter 100 dage i embedet for et fuldt auditorium på det samfundsvidenskabelige bibliotek. Dette arrangement blev afholdt den 10. januar 2012.

Afghanistan var et andet tema, som vi på samme vis forfulgte i en række arrangementer. Bl.a. afholdt centeret den 22. februar 2011 arrangementet *Er Helmand tabt?* med oplæg ved chefen for Institut for Strategi

ved Forsvarsakademiet, Ole Kværnø, ansvarshavende redaktør på Weekendavisen dr.phil. Anne Knudsen og seniorforsker ved CMS Henrik Ø. Breitenbauch.

Den 12. september 2011 afholdt CMS i fællesskab med Det Kongelige Bibliotek arrangementet *9/11 – Da Danmark gik i krig*. Arrangementet var en del af CMS' arrangementsrække i forbindelse med valgkampen, blev afholdt i Den Sorte Diamant og havde 220 deltagere. Arrangementet var særdeles vellykket og et produkt af et godt samarbejde mellem CMS og Det Kongelige Bibliotek. Ved arrangementet var der oplæg fra direktør for Det Kongelige Bibliotek Erland Kolding Nielsen, daværende forsvarschef, general Knud Bartels, forskere fra CMS samt forsvarsordførere fra SF, K, DF og R. Efterfølgende var der reception på Tøjhusmusset og rundvisning på udstillingen "Den Fjerne Krig – dansk soldat i Afghanistan".

VI EVALUERER OG UDVIKLER LØBENDE CENTERETS ARRANGEMENTER

Fordi vores mål netop er at flytte og kvalificere den politiske debat, er vi tilfredse med, at deltagerne på vores seminarer mener, at vores seminarer giver dem ny viden eller

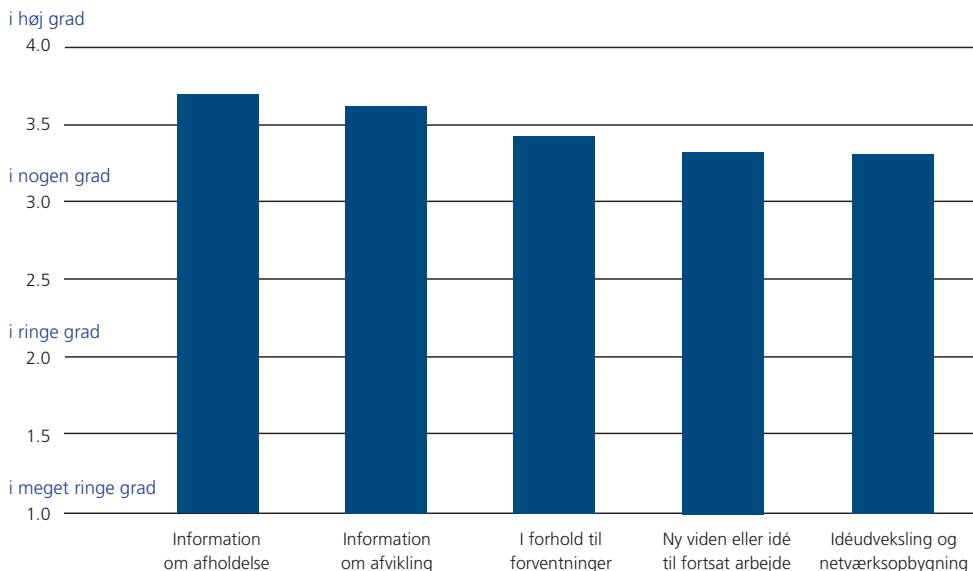

ideer, som de kan tage med sig hjem, og at de samtidig finder, at vores arrangementer giver dem mulighed for idéudveksling og netværksopbygning. Søjlediagrammet viser deltagernes evaluering af otte arrangementer afholdt af Center for Militære Studier i perioden 10.10.2011-14.03.2012.

Det skal bemærkes, at den gennemsnitlige samlede vurdering af arrangementerne placerer sig imellem "i nogen grad" og "i høj grad". Særligt skal bemærkes, at vurderingen fra respondenterne følger denne tendens i relation til "Har arrangementet givet dig en viden eller en idé, som du kan anvende i dit arbejde i øvrigt?" og "Gav arrangementet dig mulighed for at udveksle ideer og opbygge netværk med relevante kollegaer?".

VI NETVÆRKER

I vores kontrakt med Forsvarsministeriet er der lagt vægt på, at centeret skal være vært for en række netværk. Vi har selvfølgelig vores personlige netværk med kollegaer i ind- og udland, og miljøet i Danmark er ikke større, end at de fleste forskere kender hinanden. Vores opgave med at skabe netværk har således været at identificere, hvor der var reelt behov for at bringe folk tættere sammen. Pirateri er et område, hvor en lang række aktører, som ikke normalt indgår i de samme netværk, har en fælles interesse i at dele viden og diskutere problemer. Forsker ved CMS Lars Bangert Struwe gjorde en stor indsats for at bringe disse mange aktører sammen i et piratnetværk, som afholdt sit første møde 6. april 2011. Der var 3 møder

i 2011 med emner som løsninger på pirateriproblemet og pirateri og islam.

Bertel Heurlin blev ansat som konsulent til at udvikle et forskningsnetværk om Kina, som bragte forskere med mange forskellige vinkler på Kina sammen for at diskutere sikkerhedspolitiske spørgsmål. I efteråret blev vi enige om at supplere forskernetværket med en refleksionsgruppe efter samme model som piratnetværket. Derudover oprettede vi netværk om samtænkning og NATO. Den 1. november 2011 holdt vi det første møde i Netværk for Strategiske Studier, der er et netværk af studerende. Netværket har sin egen hjemmeside med blog, som de studerende bruger til at forberede sig til arrangementer. Netværket samarbejder med Atlantsammenslutningen, officersskolerne og lignende netværk for studerende.

VI DEBATTERER PROBLEMER

Vi diskuterede ikke bare Afghanistan på seminarer og i medierne, men skrev også om krigen dér. I marts 2011 udgav Mikkel

Vedby Rasmussen "Den Gode Krig?" på Gyldendal om den danske strategi i Afghanistan 2006-2010. En anmelder omtalte bogen som 'et tiltrængt indspark med velskrevne analyser og karske spørgsmål, som kan flytte og kvalificere den politiske debat'. Mikkel Vedbys bog er en af en række meget forskellige publikationer, som vi har udgivet i løbet af året. Centeret har også bidraget til antologier og tidsskrifter. Bl.a. har Lars Bangert Struwe skrevet kapitlet "Piraterne kommer" i antologien "Kriser, politik og forvaltning – de stigende internationale udfordringer" og udgivet artiklen "Pirater kan og skal bekæmpes lokalt" i tidsskriftet Udenrigs.

Centerets rapport Forsvaret i Arktis – Suverænitæt, samarbejde og sikkerhed blev forelagt forsvarsudvalget den 26. januar 2012 og offentliggjort på centerets hjemmeside den 29. januar 2012. I forbindelse med offentliggørelsen af rapporten udtalte forsvarsminister Nick Hækkerup til Berlingske, at rapporten var 'godt arbejde'.

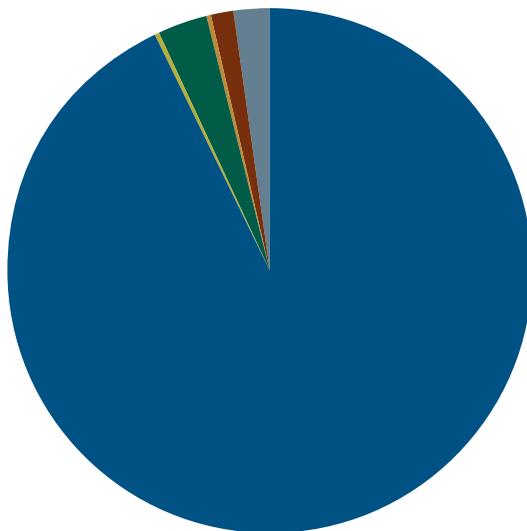
VI UNDERVISER I STRATEGI

Vi underviser og vejleder studerende på Institut for Statskundskab og på Forsvarsakademiet i forbindelse med specialeskrivning. De fleste af centerets medarbejdere bidrog til et udbud om Danmark i Krig på kandidatuddannelsen i statskundskab. For at skabe sammenhæng mellem forskning og undervisning blev undervisningsbidragene til bidrag i en antologi redigeret af Kristian Søby Kristensen, som udkommer i 2013. I 2011

afholdt Mikkel Vedby Rasmussen og Henrik Ø. Breitenbauch for tredje gang sommerskole i dansk forsvarspolitik og strategiske studier. På sommerskolen inddrager vi vores netværk i det danske forsvar, så de studerende møder de mennesker, som udfører og formulerer strategi. Vi underviser også i vores erfaringer med innovation og politikudvikling. Også i år var der rift om pladserne på sommerskolen, hvor statskundskabsstuderende og ansatte i forsvarret sad side om side.

SÅDAN BRUGER VI PENGENE

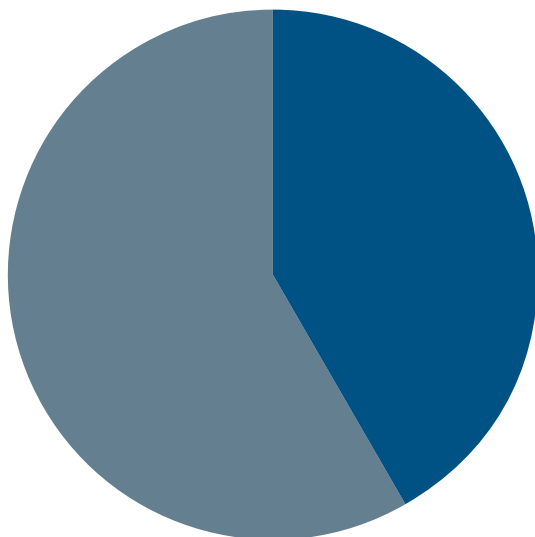
De to diagrammer viser, hvordan CMS' overordnede indtægter og løn- og driftsudgifter for 2011 fordeles.

CMS, indtægter 2011

Årlig bevilling fra Forsvarsministeriet:	9.000.000 kr.
Bevilling fra Udenrigsministeriet/The European Council on Foreign Relations:	18.963 kr.
Bevilling fra Forsvarets højskole/Institutt for forsvarsstudier, Norge for 2011-2012:	301.390 kr.
Bevilling fra TERMA til CMS sommerskole 2011:	25.000 kr.
Institut for Statskundskab - finansiering til postdoc:	136.588 kr.
Institut for Statskundskab - samfinansiering til ph.d.-stipendier:	191.791 kr.

Totale Indtægter: 9.673.732

CMS, udgifter 2011

Lønudgifter:	3.407.587 kr.
Driftsudgifter:	4.731.402 kr.
Totale Udgifter:	8.138.989 kr.

VI GLÆDER OS TIL 2012

2011 var et opbygningsår. I løbet af året fik vi etableret arbejdsgange og sat vores første projekter i søen.

At 2011 var et opbygningsår, betyder ikke, at vi er færdige med at udvikle centret i 2012. I vores arbejde er vi optaget af processer og innovation. Derfor er vi

meget bevidste om, at vores egen arbejdsplads ikke er færdig, men altid vil være under opbygning. Og det trives vi med. 2011 handlede om at skabe rammer for den videre opbygning af CMS, og i 2011 gjorde vi erfaringer, som giver grundlag for at arbejde videre med den måde, som vi etablerer projekter og processer på.

Bilag

Liste over medarbejdere ansat ved CMS i perioden 1. januar 2011 – 31. december 2011

Professor MSO Mikkel Vedby Rasmussen, ph.d.
Seniorforsker Henrik Ø. Breitenbauch, ph.d.
Seniorforsker Gary John Schaub Jr., ph.d.
Forsker Lars Bangert Struwe, ph.d.
Forsker Kristian Søby Kristensen, ph.d.
Postdoc Adam David Morgan Svendsen, ph.d.
Militæranalytiker Esben Salling Larsen
Militæranalytiker Georg Güntelberg
Ph.d.-studerende Josefine Kühnel Larsen, MSc.
Ph.d.-studerende Kristian Knus Larsen, cand.scient.pol.
Centeradministrator Anne Thomsen
Videnskabelig assistent Marie Dørup Olesen, cand. scient.pol.

Konsulenter:

Jean Monnet-professor Bertel Heurlin
Lektor, centerleder for CILJ Anders Henriksen, ph.d.
Ph.d.-studerende Jon Rahbek-Clemmensen, cand. scient.pol.

Udvalgte seminarer og publikationer

En fuldstændig liste over seminarer og publikationer kan findes på centerets hjemmeside.

Åbne arrangementer (17)

I. Pirater – hvad skal vi gøre ved dem?

(Folkemødet på Bornholm). Panel bestående af politikere, erhvervsfolk og forskere.

16. juni 2011

II. 9/11 – Da Danmark gik i krig.

Oplæg og debat:

Direktør Erland Kolding Nielsen,
Det Kongelige Bibliotek
Forsvarschef, general Knud Bartels
Forskere fra CMS
Holger K. Nielsen (SF), Naser Khader (K),
Peter Skaarup (DF) og Christian Friis Bach (R)
12. september 2011

III. Kaserne eller kampfly?

Debat med forsvarsordførerne Bjarne Laustsen (S),
Zenia Stampe (RV), Holger K. Nielsen (SF),
Troels Lund Poulsen (V), Nikolaj Villumsen (EL)
og Marie Krarup (DF).
23. november 2011

Workshopper (15)

I. Arctic Scenarios.

Ved arrangementet deltog relevante myndigheder, beslutningstagere samt folketingsmedlemmer. Yderligere var der oplæg fra:
Danmarks ambassadør i Arktisk Råd, Lars Møller
Professor ved University of Lapland Timo Koivurova
Dr. Olav Schram Stokke, Fridtjof Nansens Institutt
Kristian Åtland, ph.d., Forsvarets forskningsinstitut (FFI)
Bernt Berger MA., SIPRI
Dr. Heather A. Conley, Center for Strategic and International Studies
6. september 2011

II. The American approach to Missile Defense.

Oplæg: Lieutenant General Patrick J. O'Reilly,

Director of the Missile Defense Agency, U.S.
Department of Defense
7. september 2011

Netværksarrangementer (20)

- I. **Is a Peaceful Rise of China Possible?**
Seminar with Professor Barry Buzan (Kina-netværk)
11. april 2011
- II. **Afghanistan after Osama.**
Lunch seminar with Mark R. Jacobson, Top
NATO Civilian Advisor to General Petraeus
(NATO-netværk/Netværk for samtænkning,
global regeringsførelse og kapacitetsopbygning)
13. maj 2011
- III. **Somalia, the New Barbary?**
Piracy and Islam in the Horn of Africa.
Seminar med Martin N. Murphy (Pirat-netværk)
31. august 2011

Undervisning (14)

- I. Rasmussen, Vedby Mikkel.
Undervisning ved NATO Defense College.
Marts og september 2011.
- II. Rasmussen, Vedby Mikkel;
Breitenbauch, Ø. Henrik.
Sommerskole i dansk forsvarspolitik og
strategiske studier. CMS,
Center for Sundhed og Samfund.
15.-25. august 2011.
- III. Breitenbauch, Henrik Ø.
Strategies for countering hybrid threats, NATO
Allied Command Transformation's Chiefs of
Transformation Conference 2011, Norfolk, VA.
12.-13. december 2011.

Bøger (inklusive bidrag til antologier) (10)

- I. Rasmussen, M.V. (2011).
**Den gode krig?: Danmark i Afghanistan
2006 - 2010.** Kbh.: Gyldendal.
- II. Struwe, L.B. (2011).
Kriminelle kriser: Piraterne kommer.
I Marcussen, M. & Ronit, K. (red.), Kriser, politik
og forvaltning – de stigende internationale ud-
fordringer. Kapitel 12 (s. 248264). Hans Reitzel.
- III. Svendsen, A.D.M. (2011).
**Intelligence Liaison: An essential naviga-
tion tool.**
I Schroefl, J., Rajaei, B. & Muhr, D. (red.),
Hybrid and Cyber War as Consequences of
the Asymmetry: A Comprehensive Approach
Answering Hybrid Actors and Activities in
Cyberspace (s. 211224). Frankfurt am Main,
Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien:
Peter Lang.

Artikler (8)

- I. Struwe, L.B. (2011).
"Pirater kan og skal bekæmpes lokalt".
Udenrigs, (1), 8891.
- II. Rahbek-Clemmensen, Jon (2011).
**"Denmark in the Arctic: Bowing to Three
Masters, in Atlantic Perspective",**
vol. 35, no. 3, pp. 914.
- III. Rasmussen, M.V. (2011).
**Historien om den tabte tid: dansk forsvars
politiske økonomi, 2001-2011.**
Økonomi og Politik, 63-73.

CMS-produkter (7)

I. Larsen, E.S. m.fl. (2012).

Forsvaret i Arktis – Suveræniteten, samarbejde og sikkerhed. Offentliggjort januar 2012.

II. Struwe, L.B. (2012).

Til nytte – Rapport om kombinationen af beredskabsfaglige og militære kapaciteter i internationale humanitære indsatser.

Offentliggjort januar 2012.

Dem vi laver netværk med

Denne figur viser de institutioner, hvor folk CMS har samarbejdet med kommer fra.

Liste over illustrationer

- Side 2: Billede fra arrangementet
Danske fly over Libyen
den 23. maj 2011.
- Side 4: Billede fra arrangementet
Skal Danmark deltage i en krig mod Iran?
Værdier eller interesser
– ny dansk sikkerhedspolitik?
*på Folkemødet på Bornholm
den 15. juni 2012.*
- Side 5: Billede fra arrangementet NATO Policy
Director for en dag
på Kastellet den 5. marts 2012.
- Side 7: Billede fra seminaret
Demystifying China's Economy
i Kina-netværket den 19. december 2011.
- Side 9: Billede fra CMS' Sommerskole i 2011.

Center for Militære Studier

Københavns Universitet
Øster Farimagsgade 5, bygning 8
1353 København K.

cms@ifs.ku.dk
tlf: +45 35324088

GRAFIK AF SIGNS & WONDERS

